

6 Vlinderbloemigen

Al in de oudheid dienden vlinderbloemigen als stikstofbron, en ook in de moderne akkerbouw kunnen ze nog steeds een belangrijke functie vervullen. Vooral op biologische bedrijven, maar ook op gangbare bedrijven, kunnen ze een aanvulling op de bemesting vormen. Een belangrijke eigenschap van de vlinderbloemigen is namelijk het stikstofbindend vermogen. Vlinderbloemigen leven in symbiose met bepaalde bacteriën (Rhizobium-bacteriën), en deze bacteriën zijn er de oorzaak van dat aan de wortels knolletjes ontstaan. Met deze zogenaamde stikstofknolletjes (zie foto) is de plant in staat stikstof uit de lucht te binden. Vlinderbloemigen verrijken op deze manier de grond met stikstof en ze leveren bovendien hoogwaardige, stikstofrijke organische stof. Vlinderbloemigen worden als groenbemester in monocultuur geteeld, maar ook in groenbemestersmengsels vanwege de extra stikstofbinding.

Een andere toepassing is de teelt onder dekvrucht, vaak een graangewas. Door de stikstofbinding heeft een vlinderbloemige in een stikstofarme graanstoppel geen stikstof als startgift nodig. Door het hoge stikstofgehalte en de lage C/N-verhouding bevordert een vlinderbloemige de vertering van de graanstoppel waardoor er geen extra gift nodig is voor het verteren van de stoppel en eventueel ingewerkt stro. Vlinderbloemige groenbemesters passen niet in een stikstofrijke stoppel van bijvoorbeeld ui, aardappel, mais of een vlinderbloemig gewas (bijvoorbeeld erwten). Stikstof uit de bodem wordt wel opgenomen door de vlinderbloemige planten, maar door de snelle vertering is het risico groot dat de stikstof alsnog in de winter zal uitspoelen. In een stikstofrijke stoppel passen vlinderbloemigen eventueel alleen met een laag aandeel in een mengsel. Na mais is een vlinderbloemige als stikstofvanggewas niet toegestaan.

Een aandachtspunt bij de teelt onder dekvrucht is dat bij de oogst van de dekvrucht onder minder gunstige omstandigheden veel schade aan de groenbemester kan optreden. Ook zijn vlinderbloemigen gevoelig voor de meeste herbiciden. Dit maakt een onkruidbestrijding in de dekvrucht moeilijk. Daarom komen vlinderbloemigen als groenbemester onder dekvrucht alleen in aanmerking op percelen met een lage onkruiddruk.

Er zijn veel soorten vlinderbloemigen; winterharde en vorstgevoelige, éénjarige, twee- en meerjarige. Ook zijn er veel verschillende typen beworteling bij de vlinderbloemige soorten. Naast de stikstofbinding leveren vlinderbloemigen een belangrijke bijdrage aan het verhogen van de biodiversiteit. De bloeiende planten zijn zeer aantrekkelijk voor insecten vanwege de pollen en de nectar. Vlinderbloemigen produceren hoogwaardig eiwitrijk veevoer. In sommige gevallen kan er een snede geoogst worden voor veevoer.

